

**กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อ
ขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย**
**Effect of Risk Management Strategy in Globalization Era Towards SMEs
Competitiveness in Chiang Rai Province**

ณภัทร ทิพย์ศรี^{1*}, ธนีนุช เรืองการ², จารุวรรณ ดั่งพุก³,
จันทร์จิรา สุวรรณ⁴ และพรรณนภา หลวงเรือง⁵
Naphat Thipsri^{1*}, Taneenuch Raokarn², Jaruwan Dongpuk³,
Junjira Suwan⁴ and Panna Laungreung⁵

^{1,2,3,4,5} คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย

^{1,2,3,4,5} Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai Campus.

* Corresponding author. E-mail: t_wasana@hotmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยมากกว่า 45 ปี ระดับปริญญาตรี ตำแหน่งปัจจุบันเป็นเจ้าของธุรกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท สำหรับประเภทธุรกิจเป็นธุรกิจการค้าปลีก มีทุนจดทะเบียนเริ่มต้นน้อยกว่า 500,000 บาท ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี และมีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 10 คน

กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการผลิต รองลงมา คือ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี และน้อยที่สุด คือ ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการและความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์มีระดับความเสี่ยงเท่ากัน สำหรับขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาชี้พบว่า กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันต่อไป

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การจัดการความเสี่ยง, ขีดความสามารถทางการแข่งขัน, ธุรกิจ SMEs

ABSTRACT

The purpose of the research was to study effect of risk management strategy in globalization era towards SMEs competitiveness in Chiang Rai. Questionnaires were used as a research instrument to collect the data from 400 SMEs entrepreneurs in Chiang Rai. Statistics used for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, and correlation analysis.

Results of the research showed that most SMEs entrepreneurs were female, whose ages were more than 45 years old. Most had Bachelor's Degrees and worked as business owners with average monthly income of 20,000 baht. Most of the SMEs were retail business with initial investment less than 500,000 baht. Average period of operation was 1-5 years and had less than 10 employees.

Overall, risk management strategy in Chiang Rai was in a high level. Considered by aspect, the production risk was in a high level, followed by technology risk. The lowest level was management and logistics with equal level of risk. Overall SMEs competitiveness was in a high level as well. Moreover, results also showed that risk management strategy had a positive relationship with SMEs competitiveness in Chiang Rai at statistical significant level of 0.05. Therefore, results of this study could be used as guidelines for improvement and development of risk management strategy for increased competitiveness of SMEs business.

Keywords: Strategy, Risk Management, Competitiveness, SMEs Business

บทนำ

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันอยู่ภายใต้การแข่งขันที่รุนแรง เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี สังคม และวัฒนธรรม ปัจจัยเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกันให้เป็นโลกใบเดียวกัน ซึ่งเรียกว่าโลกแห่งไร้พรมแดน (Boundary-Less) อาศัยเทคโนโลยีเป็นฐานในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในด้านการติดต่อสื่อสาร เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้อีเมล การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อกันได้อย่างทันทีทันใด (Schermerhorn, 2005) การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีลักษณะของการหลอมรวมทางการตลาดให้เป็นตลาดโลกโดยต้องพึ่งพาทรัพยากรระหว่างกัน ผู้บริหารไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงหรือที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวและแสวงหากลยุทธ์ หรือวิธีการจัดการต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอด มีขีดความสามารถในการแข่งขันของตลาดต่อไป (อรรชรณ วิมลสุข, 2552)

กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง (Risk Management Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญสำหรับธุรกิจเพื่อนำพาธุรกิจให้อยู่รอดและเติบโตได้อย่างมั่นคง ถ้ามีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ธุรกิจสามารถป้องกันการเกิดหรือการลดการสูญเสียต่าง ๆ ให้แก่องค์กรน้อยที่สุดหรือไม่มีความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากความเสี่ยง (Risk) เป็นเหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ก่อให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียเปล่าที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและมีผลทางลบต่อองค์การ

(นิรภัย จันทรสวัสดิ์, 2008) ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น ความเสี่ยงทางการบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และโลจิสติกส์ เป็นต้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่ผู้บริหารต้องแสวงหากลยุทธ์หรือวิธีการเพื่อจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นการป้องกันและลดการสูญเสีย การเพิ่มมูลค่าให้กับองค์การสร้างความสมดุลและผลประโยชน์ที่ได้ รวมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ธุรกิจมีขีดความสามารถทางการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ขีดความสามารถทางการแข่งขันแสดงถึงความเป็นผู้ได้เปรียบทางการแข่งขันส่งมอบแก่ลูกค้าอาจเป็นรูปแบบสินค้าหรือบริการที่ไม่เหมือนใคร มีความเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน เสนอราคาสินค้าในราคาต่ำกว่าคู่แข่งและเป็นราคาที่เหมาะสมกับสินค้า สามารถบริหารจัดการเวลาได้อย่างมีคุณภาพ และมีความได้เปรียบทางนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าในสินค้าและการบริการ ขณะเดียวกันกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงสามารถลดความสูญเสียที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ อันนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันตลาดต่อไป (สุปราณี ทิพยนาสา และคณะ, 2552)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตก้าวหน้า เนื่องจากธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจที่มีปริมาณในจำนวนมากและมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไป เป็นธุรกิจที่จัดตั้งได้ง่าย ใช้เงินลงทุนไม่มากนักในการประกอบธุรกิจ จังหวัดเชียงรายเป็นอีกหนึ่งจังหวัดในประเทศไทยที่มีธุรกิจ SMEs เกิดขึ้นค่อนข้างมากและเป็นธุรกิจที่ช่วยในการขับเคลื่อนระบบ

เศรษฐกิจของจังหวัดให้มีเติบโตยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ประเทศพม่า ลาว เป็นต้น และได้มีการติดต่อค้าขาย ชายแดนระหว่างกัน ย่อมมีการแข่งขันมากขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญและหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางการแข่งขันที่เกิดขึ้น ในเร็ววัน ซึ่งกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงเป็น กลยุทธ์ที่ ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญเพื่อค้นหา ระบุและ วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจว่ารุนแรงมากน้อยอย่างไร เพื่อหาแนวทางใน การปรับปรุงและจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเหล่านั้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งการ จัดการนี้จะทำให้ธุรกิจมีความสามารถในการแข่งขันต่อไป

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการ ความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อขีด ความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัด เชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าธุรกิจ SMEs ใน จังหวัดเชียงรายมีกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงเป็น อย่างไร อยู่ในระดับใด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งผลที่ได้ จากการศึกษานำไปใช้ในการวางแผนหาแนวทางในการ จัดการความเสี่ยงและให้ธุรกิจเตรียมรับมือกับความเสี่ยงที่ อาจเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ยิ่งกว่านั้นกลยุทธ์การจัดการ ความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นแนวทางให้ธุรกิจ นำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดสากล

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการ ความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์และขีดความสามารถทางการ แข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise : SMEs) หมายถึง ธุรกิจที่มี ลักษณะการบริหารงานอย่างอิสระ ผู้บริหารมักเป็น

เจ้าของกิจการ จัดหาเงินมาลงทุนทำธุรกิจและการ ดำเนินงาน ซึ่งจะทำภายในท้องถิ่น มีจำนวนพนักงาน เงิน ลงทุน สินทรัพย์ และยอดขายน้อยกว่าธุรกิจใ นอุตสาหกรรมเดียวกัน (วิชัย โถสุวรรณจินดา, 2551: 1) ในขณะที่สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2554 : เว็บไซต์) ให้ความหมาย SMEs ว่าเป็นกิจการการ ผลิตสินค้า กิจการให้บริการ และกิจการค้าส่งและค้าปลีก หรือกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศ วิสาหกิจใดจัดเป็น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ใหญ่ ได้แก่ ธุรกิจการผลิต ธุรกิจการค้า และธุรกิจการ บริการ ซึ่งครอบคลุมธุรกิจทุกประเภท

กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์ (2552 : 4) กล่าวว่า ธุรกิจ SMEs มีประโยชน์ ดังนี้

- 1) เป็นธุรกิจที่ว่าจ้างแรงงานในระบบเศรษฐกิจ ช่วยสร้างงานให้แก่พนักงานตามกลยุทธ์การเข้าสู่ธุรกิจ แบบเลือกตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม และช่วยกระจายรายได้และสร้างความรู้ความชำนาญ ให้แก่ประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศได้อย่างทั่วถึง
- 2) เป็นแหล่งที่มาของประดิษฐ์กรรมใหม่ของตลาด จำนวนมาก ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการ และความร่วมมือของพนักงาน
- 3) เป็นธุรกิจที่มีการส่งเสริมการแข่งขันเสรี กระตุ้น ให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตซึ่งทำให้ผู้บริโภคได้ ประโยชน์มากที่สุด
- 4) ช่วยสนับสนุนการดำเนินการของธุรกิจขนาด ใหญ่ด้านกระจายสินค้าและการป้องกันวัตถุดิบและการ บริการในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
- 5) ช่วยพัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญาและความ มานะพยายามของบุคคลทั้งผู้ประกอบการและลูกจ้างที่จะ ต่อสู้ให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของธุรกิจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนไม่ว่าจะ ได้ผลลัพธ์ตรงตามเป้า โอกาส การกระทำ หรือ สถานการณ์ที่อาจจะทำให้องค์กร อาจส่งผลกระทบต่อ ด้านบวก และด้านลบแก่หน่วยงานขององค์กรและไม่สามารถบรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ได้ (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2550 : 15) ดังนั้น การจัดการความเสี่ยง จึงหมายถึง การจัดการ

เหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นที่มีผลทางด้านลบ ซึ่งทำให้องค์กรไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือการทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของธุรกิจ และกระบวนการในการป้องกันอำนาจและทรัพย์สินที่ได้มาของธุรกิจ โดยการลดโอกาสของการสูญเสีย ซึ่งมาจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้

นิรภัย จันทรสวัสดิ์ (2551 : 53-54) ได้กล่าวว่า ความเสี่ยง สามารถจัดเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการค้นหา ระบุ ประเมิน จัดลำดับ และกำหนดมาตรการควบคุม ได้แก่

1) ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงาน เช่น การสำรวจออกแบบ ประมาณราคา การก่อสร้าง การบำรุงรักษา การบริหารเครื่องจักร การบริหารงานพัสดุ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ความเสี่ยงเชิงบุคลากร ความเสี่ยงเชิงฉ้อฉล ความเสี่ยงเชิงโปร่งใส เป็นต้น

2) ความเสี่ยงด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของเงินสดและทรัพย์สิน การบันทึกบัญชีผิดพลาด การทุจริตรายงานทางการเงินเรื่องสภาพคล่อง การมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การสูญเสียรายได้ เป็นต้น

3) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เช่น การจัดทำประชาพิจารณ์หรือศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการขนาดใหญ่ ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม

4) ความเสี่ยงด้านนโยบาย ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ศาสตร์ และกลยุทธ์ เช่น การจัดทำโครงการเร่งด่วนตามนโยบายภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ หรือยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

5) ความเสี่ยงด้านระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี

6) ความเสี่ยงด้านธุรกิจ เช่น ความเสี่ยงเชิงสินเชื่อ ความผันผวน แนวโน้มของอุตสาหกรรมที่ธุรกิจนั้นๆ ดำเนินธุรกิจอยู่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ความเสี่ยงเชิงชื่อเสียง ความเสี่ยงเชิงศรัทธา ความเชื่อถือ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้จัดการต้องตระหนักเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเกิดความสูญเสียแก่องค์กรธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงทางด้านการบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และโลจิสติกส์

ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ธุรกิจต้องรับผิดชอบและจัดการ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ากลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง หมายถึง การจัดการความเสี่ยง ได้แก่ กระบวนการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับกิจกรรม กระบวนการทำงานในทุกๆขั้นตอน เพื่อลดโอกาสการเกิดความเสียหายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

วิธีการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 48,023 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2555)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 384 ราย โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย มีข้อความจำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย มีข้อความจำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Checklist) ได้แก่ ประเภทของธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ทุนจดทะเบียนในการดำเนินธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ และจำนวนพนักงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ จำนวน 5 ข้อ ความเสี่ยงด้านการเงินจำนวน 5 ข้อ ความเสี่ยงด้านการผลิต จำนวน 6 ข้อ ความเสี่ยงด้าน

การตลาด จำนวน 5 ข้อ ความเสี่ยงด้านสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 3 ข้อ ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี จำนวน 4 ข้อ และความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ จำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย แบบสอบถามมีลักษณะ แบบปลายเปิด (Open-ended)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alfa Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จำนวน 30 ราย พบว่า ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.95 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 สอดคล้องตามข้อเสนอแนะของ Nunnally and Berstein (1994) กล่าวว่า ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือควรมีค่ามากกว่า 0.7 ดังนั้น แบบสอบถามครั้งนี้จึงนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สันโปรดัก โมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยสามารถนำเสนอตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยมากกว่า 45 ปี สถานภาพสมรสแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งปัจจุบันเป็นเจ้าของธุรกิจ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท

2. ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย พบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจในลักษณะกิจการเจ้าของคนเดียว ประเภทการค้าปลีก มีทุนจดทะเบียนเริ่มต้นน้อยกว่า 500,000 บาท มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 10 คน และมีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อปี 100,000-300,000 บาท

3. การวิเคราะห์กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกเป็นรายด้าน

กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	\bar{x}	S.D.	ระดับกลยุทธ์
ด้านการบริหารจัดการ	4.02	0.66	มาก
ด้านการเงิน	4.05	0.65	มาก
ด้านการผลิต	4.13	0.58	มาก
ด้านการตลาด	4.07	0.62	มาก
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.00	0.82	มาก
ด้านเทคโนโลยี	4.09	0.67	มาก
ด้านโลจิสติกส์	4.02	0.71	มาก
รวม	4.06	0.53	มาก

จากตาราง 4.13 พบว่า ธุรกิจ SMEs ในจังหวัด เชียงราย ส่วนใหญ่มีกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า มีกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงอยู่ในระดับ มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.09$) และน้อยที่สุดคือ ด้าน

การบริหารจัดการและด้านโลจิสติกส์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.02$)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การ จัดการความเสี่ยงกับขีดความสามารถทางการแข่งขันของ ธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และโลจิสติกส์ กับขีดความสามารถทางการแข่งขัน ของธุรกิจ SMEs ในจังหวัด เชียงราย

ตัวแปร	AM	FI	MA	MK	SO	TE	LO	MC
การบริหารจัดการ (AM)	-	.63**	.62**	.55**	.35**	.53**	.55**	.55**
การเงิน (FM)		-	.71**	.62**	.38**	.62**	.59**	.56**
การผลิต (MA)			-	.69**	.42**	.67**	.65**	.62**
การตลาด (MK)				-	.46**	.63**	.68**	.59**
สังคมและวัฒนธรรม (SO)					-	.45**	.41**	.56**
เทคโนโลยี (TE)						-	.69**	.58**
โลจิสติกส์ (LO)							-	.59**
ขีดความสามารถทางการแข่งขัน (MC)								-

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยีและโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขีดความสามารถทางการแข่งขัน ของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .55, .56, .62, .59, .56, .58, และ .59 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุค โลกาภิวัตน์ที่มีต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย พบว่า กลยุทธ์การจัดการความ เสี่ยง ได้แก่ การบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขีดความสามารถทางการแข่งขัน

ของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับผล การศึกษาของ สุปราณี ทิพยนาสา, จุลสุชาดา ศิริสม และ เดช กาญจนางกูร (2552 : 117-129) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงกับความสามารถในการ แข่งขันของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคกลาง พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในเขตภาค กลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการความเสี่ยงมี วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น หรือเพื่อ ควบคุมและลดความรุนแรงของความสูญเสียที่เกิดขึ้นนั้น ให้ลดลงหรือสลายไปนั่นเอง (นฤมล สะอาดโหมง, 2550 : 27-31) ดังนั้นการจัดการความเสี่ยงในยุคโลกาภิวัตน์จึงเป็น สิ่งที่ทำนายสำหรับผู้จัดการที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันเพื่อสร้าง ความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน เนื่องจากการ

ดำเนินธุรกิจภายใต้ยุค โลกาภิวัตน์ มีลักษณะของการหลอมรวมทางการตลาดให้เป็นตลาดโลกโดยต้องพึ่งพาทรัพยากรระหว่างกันซึ่งเป็นผู้จัดการไม่สามารถหลีกเลี่ยงกับการเผชิญการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงต้องปรับกลยุทธ์ทางการแข่งขันให้ธุรกิจอยู่รอดและเติบโตได้อย่างมั่นคง (อรรวรรณ วิลลสุข, 2552) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ธุรกิจเมื่อมีกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดการป้องกันและลดความสูญเสียต่าง ๆ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับธุรกิจในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันต่อไป

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย พบว่า กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การบริหารจัดการ การเงิน การผลิต การตลาด สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs นำไปวางแผนการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงของธุรกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจต่อไป อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษากลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงในขอบเขตของธุรกิจอื่น ๆ เช่น ธุรกิจไอที เป็นต้น หรือทำการศึกษาในธุรกิจ SMEs ในจังหวัดอื่น ๆ เช่น จังหวัดพะเยา เชียงใหม่ ลำพูน เป็นต้น รวมทั้ง ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์เพื่อทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการจัดการกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงซึ่งข้อมูลที่ได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจให้อยู่รอดในสภาวะการแข่งขันยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยการแนะนำ และให้คำปรึกษา และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณโครงการยกระดับปริญญาโทเป็นงานวิจัยตีพิมพ์ งานสร้างสรรค์ และงานบริการวิชาการสู่ชุมชน ประจำปี 2558 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs เป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาอันมีค่าสำหรับการให้ข้อมูลเพื่องานวิจัยสำเร็จลงได้ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กตัญญู ทิรัญญสมบุรณ์. 2552. การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ. เท็กซ์ แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. 2550. การบริหารความเสี่ยง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นฤมล สะอาดโฉม. 2550. การบริหารความเสี่ยงองค์กร. กรุงเทพฯ. ฐานการพิมพ์.
- นิรภัย จันทร์สวัสดิ์. 2551. การบริหารความเสี่ยง : จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ. สุตรไพศาล.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ. สุวีริยาสาส์น.
- สุปรณี ทิพย์นาสวน, จุลสุวัฒนา ศิริสม และเดช กาญจนางกูร. 2552. ผลกระทบของประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคกลาง. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(1). 117-129.
- อรรวรรณ วิลลสุข, ปพฤษ์ อุตสาหกรรมกิจ และชนชาติเราประเสริฐ. 2552. ผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรของธุรกิจส่งออกผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรในประเทศไทย. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(1). 117-129.
- Nunnally J.C. & Bernstein I.H. (1994). Psychometric Theory. 3rd ed. New York. McGraw-Hill.
- Schermerhorn John R. 2005. Management. New York. John Wiley & Sons.